

FRIHETENS PRIS.

Et av tyskernes yndlingsstemaer i propagandan for tiden er - ved siden av bolsjevikspøkkelsen - det en kunne kalle "frigjøringens forbannelser". Vi tantes daglig ørene fulle med hvor fryktelig de har det i de land som de allierte har erobret tilbake. I Frankrike, Belgia, Italia, Hellas osv. er det matmangel og arbeidsledighet, uro og vanskeligheter.

Til en viss grad er dette riktig. Det er vanskelige forhold i de befrieede land. Grekerne får ennå ikke så meget mat som de burde ha, pariserne fryser og det er arbeidsledighet i Belgia.

Men hva er grunnen?

Det er mange grunner. Noen av de viktigste er: 1) Tyskerne har gjennom mere enn fire år utsugnet og utplyndret disse land, slukt deres lagre og tæret på deres reserver. 2) Tyskerne har desorganisert og ødelagt deres naturlige næringsliv ved å presse det inn i "den nyeuropæiske stormmorsordning", d.v.s. innrettet det ikke etter landenes behov, men etter den tyske krigsøkonomis krav. 3) Tyskerne har skapt kaos i disse lands samfunnsorganisasjon ved sine inngrep, ved sitt eget organisatoriske rot og ved sine forsøk på nazistisk ensretting. 4) Tyskerne har under sitt tilbaketog gjennomført den brente jords politikk hvor de bare har kunnet komme til, brent lagre, ødelagt fabrikker, sprengt bruer, senket båtar og tildels drevet sivilbefolkningen med seg, slik vi bl.a. nå ser det på nært hold i Nord-Norge.

Kan man etter dette vente at alt etter et par måneder skal være i full trivsel og blomstring? I virkeligheten er bedringen forbausende rask i de befrieede land.

Intet tenkende menneske har vel ventet at frigjøringen skulle kunne foregå uten ofre og lidelser, men enkelte er kanskje blitt noe overrasket over at tyskerne så systematisk forvandler de tidligere okkuperte områder til en ørken (skjønt vi etter alt som er hendt burde vært forberedt på det.) Og likevel er det intet folk i Europa som ikke er villig til å betale frihetens pris for de har lært under den tyske soldaterhel fra frihet ten er verd.

Det er vel heller ikke i Norge mange som ennå svever i den vilfarelse at alt er bare velstand og glede den dag tyskerne er ute av landet. Vår alvorligste vansker kan komme når det tyske apparat bryter sammen, for vi selv og våre allierte har kunnet stille på beina et nytt, for den tyske utsugning og de tyske ødelæggelser har kunnet repareres. Vi må være forberedt på det, og ta våre forholdsregler i den utstrekning det over hodet er mulig. Men også vi er villige til å betale frihetens pris.

SCHALBURGTAGE I NORGE.

Lørdet på advokat Shetelig vil neppe bli opplært så lenge okkupasjonen varer. Lørderen vil så lenge krigen varer ikke ha noe å frykte fra myndighetenes side. Men det betyr ikke at han vil gå fri. Det er nemlig ingen tvil om hvor han er å finne. Han og hans medskyldige hører hjemme innen nazistenes tyrne rekke og med hensyn til deres motiver var det formodentlig nok for dem at advokat Shetelig var en god nordmann.

Det er anerkjent nazistisk praksis å hevne seg på de uskyldige når de skyldige ikke kan finnes. De danske nazister har i lengere tid ført krig mot sine landsmenn ved terrorhandlinger som danskene har gitt navnet Schalburgtage. Bevopnede Schalburgfolk har, angivelig som represaller for sabotasje og likvidasjon av angivere, foretatt attentater og mord på danske borgere - vi husker særlig mordet på Kaj Liunk. Dessuten har de sprengt i luften og brønt offentlige bygninger som det berømte danske legehushus og forlystelses-etablisementet tivoli.

Våre hjemlige nazister er öyensynlig ikke fornøyd med tyskernes terrormetoder - de er ikke drastiske nok for dem. Gestapo myrder og piner ikke nok

og de er dessuten ikke tilfreds med å opptre som håndlangere for Gestapo. En rekke norske angivere har fått sin fortjente straff og er blitt avskåret fra å føre flere nordmenn i døden. Deres kolleger er blitt desperate og deres eneste tanke er hevn, likegyldig hvem og hvordan den rammer. Deres mentalitet er slik at de neppe vil vike tilbake for noen handling, hvor avskyelig den enn måtte være, for å få tilfredsstillende sine sadistiske og terroristiske tilbøyeligheter.

Gestapo har mye å gjøre. Deres böddelhånd kan ikke rekke alle norske patrioter. De kan ikke rekke å beskjeflige alle sine håndlangere hele tiden. Men selvsagt er det dem ikke i mot at håndlangerne fra tid til annen tar seg selv til rette og "skremmer nordmennene ved mord og terrorhandlinger som rammer fullstendig i blinde og derfor virker så meget mere "skremlende".

Vi må være forberedt på at nazistenes desperasjon kan føre til flere mord som de konsul Roll og advokat Shetelig har vært offer for og flere attentater som de mot brødrene Schei i høst og mot presten i Dræmen. Det er derfor all grunn til å være på vakt.

Men de nazistiske terroristene skal være oppmerksom på at vi vet hvor de er å finne og at dommen for angiveri og politiske mord er fastsatt en gang for alle. En rekke slike dommer venter på å bli eksekvert. De vil bli det - før eller senere.

UKEDOVERSIKT.

For bare noen måneder siden var "Stor-Tyskland" beskyttet av 6 naturlige forsvarslinjer mot en innbrytning fra sørøst: Karpatene med Donaumunningen, de Transilvanske Alper, Tisza, Donau, Balatonsjøen - Bakhonysskogene og endelig Wien-porten mellom Alpene og Vest-Karpatene. Nå er fire av disse lett forsvarbare naturhindringer gjennombrutt og russiske tropper står foran den femte, Balaton-linjen. Ennå en gang har russerne utnyttet sine muligheter for en rask omgruppering, og tyskerne har på grunn av sine mangelfulle reserver ikke kunnet møte den nye trussel effektivt.

I området hvor Donau skjærer den ungarsk-jugoslaviske grense konsentrerte Tol buchlin to av sine kraftigste armeer, omfattende bl.a. 10 motoriserte divisjoner og atskillige panserbrigader, og kunne i løpet av mindre enn en uke renne over ande det tyske forsvar i Pecs-libacs-sektoren og på lavslottet sør for Balaton. Tyskerne har måttet falle tilbake på Balaton-linjen, hvor selve sjøen danner en større del av fronten; terranget mellom Insjøen og Budapest er oppfylt av skoger og fjell (Bakhony-fjellene) som ikke gir muligheter for større operasjoner med panserstyrker og motorisert infanteri; i sør har tyskerne også en viss flankebeskyttelse i Drava.

Russornes mål er naturligvis å trenge fram til slettelandet nord for Balaton-Bakhony, hvor det ikke finnes naturlige hindringer for i Wien-området og ved Karpatenes utløpere. Velen sør og vest for Balaton er naturligvis den lengste og forsåvidt den besværligste, men her åpner det seg muligheter såvel for en forening med Titos styrker og et innfall i det nordlige Jugoslavia som for et støt mot Wien-området. Det er indlertid vel så sannsynlig at russerne vil konsentrere seg om framrykningen nord- og nordvestover for å sprengte den lås Budapest representerer; en blick på jernbanekartet viser hvor viktig den er for en angriper som vil trenge fram mot Østerrike. Lykkes det russerne å trenge fram til slettelandet i det nordvestlige Ungarn, står de praktisk talt inne i det tyske citadels sørøstlige del, med muligheter for en betydelig kraftkonsentrasjon og panseroperasjoner i forskjellige retninger. I nord oppstår en alvorlig trussel mot de tyske stillinger i Slovakia og Sør-Polen; de kommer til å ligge som en franspringende bastion mellom russernes eventuelle nye linjer i sør og de sterke russiske armeer som vest for Lublin presser seg fram mot Krakow-avsnittet; bak dette ligger det viktige Övre-Schlesiske industriområde,

som hittil bare i liten grad er berørt av krigen fordi det ligger langt fra vestmaktens baser og russerne bare i liten utstrekning har vært innstilt på strategisk bombing. I sør åpner det seg - tross de terrengvansker Alpene og Karpatene-Beskidene-Sudetene representerer - muligheter for et angrep mot Wien-linjen og bak Østerrikes, Tsjekkosloviens og Balkans industri. De utgjør sammen med Schlesien og Sachsen Tysklands uunnværlige industrielle resorve, og så medtatt som Ruhr-området er etter bombing og så truet som det er under det vestallierte press i Aachen-avsnittet, kan forsvarer i sørst snart bli like viktig for tyskerne som forsvarer i vest.

På vestfronten har framgangen i siste uke vært mest bemerkelsesverdig i Saar-området, hvor Patton's styrker nå truer Saarbrücken etter å ha forsvart elva og tatt en rekke byer i det viktige kulldistrikt. Sönnenfor snøres båndet langsøst, men sikkert sammen i sekken som inneholder de tyske vogeserstyrker; de tropper som ikke nå har reddet seg over Rhinen, vil neppe heretter kunne gjøre det. I Aachen-avsnittet er det en viss framgang ved Jülich og Linnich, men motstanden her er ennå hard; i avsnittet nordfor har engelskøennene rensert hele vestbredden av Maas, og står klar for nye offensive oppgaver.

Flyvåpenets innsats har tross mindre gunstig vær vært meget sterk i siste uke, først og fremst rettet mot tyske transportår, oppmørsjentre og krigsindustrier (olje), liksom det har vært en betydelig innsats av taktiske styrker over selve fronten. Tross værforholdene viser statistikk rekordmessige tall for den bombelast som i november er kastet mot Tyskland, 103.000 tonn (hertil kommer operasjonene i Italia og på Balkan).

Bortsett fra erobringen av Ravenna er det hardt lite av betydning på de andre krigsskueplasser i Europa og det fjerne Østen.

I Hellas er det en ganske alvorlig indre uro. Den henger for det første sammen med nødsituasjonen i Landet, som er plyndret og herjet kanskje værre enn noe annet av tyskerne, både under besettelsen og tilbaketrekningen. Det skaper naturligvis irritabilitet og desperasjon, og til det kommer alvorlige politiske friksjonsmomenter fra gammelt av, striden om spørsmålet kongedømme-republikk, oppgjøret med tilhengerne av Metaxas-diktaturet osv. Foranledningen til sammenstøtene er at regjeringen har villt avvepne partisangrupperne, men den såkalte EAM-organisasjon som er republikansk og tildels kommunistisk preget, er redd for at regjeringen og de britiske militærmyndigheter skal begunstige en reaksjonær og kanskje monarkistisk politikk, nekter å levere sine våpen og setter seg til motværg. Forhøpentlig vil en fast opptreden fra myndighetenes side sammen med en bedret forsynings-situasjon kunne berolige gemyttene. Men grunn til borgerkrig skulle det ikke være, da både kongen og regjeringen står på det standpunkt at spørsmålet monarki - republikk skal avgjøres ved folkeavstemning så snart det er teknisk mulig å gjennomføre det. ---

NORGES NYTT.

De tyske militære i Oslo skal i tiden 16. til 19. desember skiftes ut med andre tropper og sendes til vestfronten eller til Hønefoss som sannsynligvis vil bli garnisonsby av større omfang. Grunnen skal være at det er oppdaget utstrakt spionasje blant de tyske tropper, forøvet av norske kvinner. -

Statspolitimann Voigt ble skutt i sin leilighet i Gabelsgate mandag morgen. Han ble drept av projektiler fra en brenn-gin, som var satt opp i vinduet i en leilighet i III etasje tvers over Voigts leilighet. Eierne av skytevåpenet hadde trøngt seg inn i vedkommende leilighet, bundet og knoblet familien og løsnet en serie skudd da Voigt rullet opp gardinen. -

Kjeldinger fra Sverige går ut på at de norske quisling-legionærer som fulgte med de tyske transportår fra Finnland overalt tydelig ga uttrykk for sitt naseri mot tyskerne. 360 legionærer fra Sallfronten som skulle inn på soldatthjemmet i Overbygd nektet å gå inn fordi "det var så mange av de forbannede tyskerne der". Andre quisling-soldater ytret at de først skulle gjøre ende på russerne (samtidig som de var på vill flukt unna dem), og siden skulle de sørge for å få tyskerne ut av Norge. I den forbindelse kan det nevnes at "Germaneren" skriver at man merker "en forberent tilbøyelig-

NYHETENE TORS DAG.

Østfronten. Under sin framrykning i SV-Ungarn har marskalk Tolbuchins styrker innfått nesten hele sydbredden av Balaton-sjøen. De russiske styrker strømmer inn i åpningen mellom Balatonsjøen og Drava. Russiske kosakkyndlinger nærmer seg det store trafikknutepunkt Gross-Karniczsa, som ligger 60 km fra Østerrikes grense. Onsdag foretok tyskerne 12 motangrep for å stoppe den russiske framrykning. Alle motangrep ble slått tilbake med store tap for tyskerne. Russerne har igjen tatt over 2.300 tyske og ungarske fanger. Russiske styrker som rykker fra langs vestbredden av Donau etter gjennebruddet ved Pecs nærmer seg Budapest og har nådd et punkt mindre enn 50 km fra byen. Korrespondenter forteller at på østsiden av Donau har mange ungarere overgitt seg til russerne. Nå for Budapest støter marskalk Malinovski fram mot Vác ved Donau, tydeligvis i den hensikt å bingé Budapest fra N. - Russerne har tatt Czed NV for Beograd. Det tyske hovedforsvar mellom Donau og Save er truet.

Vestfronten. General Patton's tropper har opprettet en flere km lang front U for elve Saar og Saarlautern. Amerikanerne har gått over elva på 4 steder til mellom Hertzig og Saarlautern. General Patton har nå opprettet 6 bruhoter på østsiden av Saar, og artilleriet hamrer løs mot Siegfriedlinjen og mot Saarbrücken. Alliert infanteri og tanks står 8 km fra Saarbrücken som angripes fra 3 kanter. Dag og natt hagler granater over byen, som er i ferd med å males i stykker på samme måte som Aachen. SV for Saarbrücken er amerikanerne trengt inn i Saargemünd. 2/3 av byen er på amerik. hender. Mange tyske fanger er gått i folken på vestsiden av Saar etter at deres kamorater sprengte bruene over elva. I Alsace er Osthelm befrikket, og de allierte styrker trekker seg sammen om Colmar. 3 tyske motangrep ved Inngangslinjen til Ruhr er knust. På resten av det nordlige avsnitt har det bare vært patruljevirksonhet. Tyskerne greier ikke å utnytte situasjonen etter oversvømmelsen i Nederland.

Flyangrep. Over 1.300 tunge britiske bombefly eskortert av jagerer var i natt over Tyskland. Målene var skiftetomter i Osnebrück og Glessen, foruten Leuna-fabrikken i Marsburg. IAI i Berlin ble også angrepet. Minst 17 tyske fly ble ødelagt. De allierte mistet 21 fly. Luftangrepet mot Leuna-fabrikken var det annet i løpet av 12 timer. De ble også angrepet onsdag sammen med fabrikkene i Bielefeld av 800 tunge amerikanske bombefly eskortert av like så mange jagerer. Luftwaffe viste seg ikke. Jagerne angrep også Osnebrück. Amerikanerne mistet 4 bombefly og 2 jagerer. Under angrepet i går trengte jagerne lenger inn i Tyskland enn noen gang før. De angrep jernbanetog og avskar jernbanelinjer på 30 steder. Onsdag angrep Spitfires startplassene for rakettfly i Nederland. Angrepet var rettet mot Haag, hvor startplassene var anlagt i slottsparken i håp om at de ikke skulle bli angrepet av hensyn til sivilbefolkningen. Det ble opprødd fulltiffero uten å vilde skade utenfor selve målområdet. - Tyskerne fortsatte angrepene mot England. Det ble voldt skade.

Italia. Tunge bombefly fra Italia har angrepet 9 jernbanetomter i Jugoslavia og Ungarn. Andre har fløyet forsyninger til Jugoslavia. Natt til torsdag ble jernbanemål og industrianlegg i Østerrike angrepet. - Slutt er rykket videre forbi Ravenna og har innfått Messano. Lenger inne i Landet har andre styrker utvidet bruhotet ved Lamezia og rykker mot Faenza. Poliske tropper har tatt en høyde og en liten by på veien til Faenza.

Hellas. Det ble kjempet i Aithon hele onsdag. Sent natt til torsdag hadde situasjonen bedret seg litt. 1.000 ELAS-mann overga seg. Kampene onsdag begynte da ELAS-styrker rykket inn i Aithon. De ble mødt av britiske styrker. Noen britiske soldater ble drept og noen sår, men tapene var meget små, og det skritt man har gått til vil sannsynligvis spare mange liv. - Den britiske regjeringen er gått ned på kravet om å drøfte situasjonen i Hellas. Debatton vil finne sted i Underhuset fredag. Churchill eller Eden - kanskje begge - vil tale.

Østen. Den amerikanske øverstkommanderende i det fjerne Østen betragter den militære situasjon i Kina som farlig. Japanerne har tatt en by på veien til krigshovedstaden Chung King. - Hal i Manchuriet - stedet for innrensning av oppdrukket, er angrepet av amerikanske fly.